

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **C. s. r. o.**, so sídlom S., IČO: X., proti žalovanému **M. M., podnikateľovi, podnikajúcemu pod obchodným menom M.**, s miestom podnikania S., IČO: X. právne zastúpenému JUDr. V. V., advokátom so sídlom R., **o zaplatenie 3 387,65 € (102 056,30 Sk) s príslušenstvom**, na mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora proti platobnému rozkazu Okresného súdu Bánovce nad Bebravou zo dňa 26. novembra 2008, č. k. 10 Rob 152/2008-21, takto

r o z h o d o l :

Platobný rozkaz Okresného súdu v Bánovciach nad Bebravou zo dňa 26. novembra 2008 č. k. 10 Rob 152/2008-21v napadnutej časti výroku, týkajúceho sa úrokov z omeškania **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd v Bánovciach nad Bebravou napadnutým platobným rozkazom uložil žalovanému povinnosť, aby do 15 dní odo dňa jeho doručenia zaplatil žalobcovi sumu 102 056,30 Sk (3 387,65 €) spolu s 0,1% denným úrokom z omeškania od 08. 03. 2008 do 04. 04. 2008 a s 1% denným úrokom z omeškania od 05. 04. 2008 do úplného zaplatenia a trovy konania vo výške 6 120,-- Sk (203,15 €), alebo aby v tej istej lehote podal odpor na tomto súde. Vzhľadom na to, žalovaný v zákonom stanovenej lehote nepodal odpor, platobný rozkaz dňom 12. februára 2009 nadobudol účinky právoplatného rozsudku.

Na základe podnetu žalovaného podal generálny prokurátor Slovenskej republiky proti právoplatnému rozkazu mimoriadne dovolanie podľa ust. § 243e ods. 1 O. s. p. v spojení s ust. § 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p. z dôvodu, že napadnutou časťou platobného rozkazu bol porušený zákon a vyžaduje to ochrana práv a právom chránených záujmov účastníka konania, ktorú nemožno dosiahnuť inými právnymi prostriedkami. Uviedol v tom, že žalobca podal

dňa 26. septembra 2008 návrh na vydanie platobného rozkazu, ktorým žiadal zaplatenie čiastky 143 740,80 Sk (4 771,32 €) s 0,1% úrokom z omeškania od 8. marca 2008 do 4. apríla 2008 a s 1% úrokom z omeškania od 5. apríla 2008 do zaplatenia z titulu nezaplatenej faktúry č. 20080242, pričom svoj nárok oprel o čl. III. bod 6 rámcovej kúpnej zmluvy zo dňa 15. marca 2007, dodací list č. 28100275, faktúru č. 20080242 a výzvu k úhrade zo dňa 9. septembra 2008. Dňa 12. novembra 2008 žalobca svoj pôvodný návrh na vydanie platobného rozkazu vzal čiastočne späť a žiadal, aby súd zviazal žalovaného k zaplateniu čiastky 102 056,30 Sk (3 387,65 €) s 0,1% denným úrokom z omeškania od 8. marca 2008 do 4. apríla 2008 a s 1% denným úrokom z omeškania od 5. apríla 2008 do úplného zaplatenia.

Ďalej v mimoriadnom dovolaní generálny prokurátor uviedol, že vydaním platobného rozkazu okresný súd vec nesprávne právne posúdil, čo spočívalo v absencii aplikácie ustanovenia § 265 Obchodného zákonníka. Súd nesprávne právne posúdil otázku primeranosti úrokov z omeškania ako sankcie za včasné nesplnenie záväzku žalovaného, ktorý mu vznikol neuhradením faktúry v lehote splatnosti, pretože zmluvne dohodnutý úrok z omeškania vo výške 1% denne, teda 365% ročne mnohonásobne prevyšuje základnú úrokovú sadzbu Národnej banky Slovenska v danom období a vzhľadom na všetky okolnosti uvedeného obchodno-právneho vzťahu je v rozpore so zásadou poctivého obchodného styku a súd mu preto nemohol poskytnúť právnu ochranu. Poukázal tiež na to, že priznaním sankcií by nemalo dôjsť k neúmernému obohateniu veriteľa a súčasne k bezdôvodnému hospodárskemu poškodeniu dlžníka. Preto, pokiaľ žalobca v návrhu v časti, týkajúcej sa úrokov z omeškania (0,1% denného úroku z omeškania a 1% denného úroku z omeškania) uplatnil právo, ktoré je v rozpore s ust. § 265 Obchodného zákonníka a dobrými mravmi, súd návrhu nemohol vyhovieť, pretože takémuto výkonu práva zákon nepriznáva právnu ochranu.

K mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora sa vyjadril žalovaný, ktorý uviedol, že obsah mimoriadneho dovolania považuje za správny, pretože limitujúcim kritériom výšky úrokov je rozpor s dobrými mravmi (§ 39 Občianskeho zákonníka) alebo rozpor so zásadami poctivého obchodného styku (§ 265 Obchodného zákonníka). Platobný rozkaz navrhol v napadnutej časti zrušiť a vec vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Žalobca sa k mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 3 O. s. p.) po zistení, že boli splnené podmienky na podanie mimoriadneho dovolania podľa ust. § 243e ods. 1, 2 O. s. p., ktoré bolo podané v lehote podľa ust. § 243g O. s. p., preskúmal dovolaním napadnuté rozhodnutie bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je dôvodné.

Dovolací súd zistil však, že pre podanie mimoriadneho dovolania zo strany generálneho prokurátora boli splnené zákonné podmienky podľa ust. § 243e ods. 1 O. s. p., t. j. právoplatným rozhodnutím súdu bol porušený zákon a vyžaduje to ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu a túto ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami.

Dovolací súd preto platobný rozkaz preskúmal v rozsahu napadnutom generálnym prokurátorom, súc viazaný uplatneným dovolacím dôvodom (ust. § 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p.).

Podľa ust. § 265 Obchodného zákonníka výkon práva, ktorý je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, nepožíva právnu ochranu.

Z ust. § 369 ods. 1 Obchodného zákonníka (v znení platnom v rozhodnej dobe) vyplýva, že ak si dlžník nesplní včas peňažný záväzok, je povinný platiť úroky z omeškania. V návrhu na vydanie platobného rozkazu zo dňa 26. septembra 2008 žalobca žiadal zaplataenie čiastky 143 740,80 Sk (4 771,32 €) s 0,1% úrokom z omeškania od 8. marca 2008 do 4. apríla 2008 a s 1% úrokom z omeškania od 5. apríla 2008 do zaplataenia z titulu nezaplataenej faktúry č. 20080242. Dňa 12. novembra 2008 žalobca svoj pôvodný návrh na vydanie platobného rozkazu zo dňa 26. septembra 2008 čiastočne vzal späť a žiadal, aby súd žalovaného zaviazal k zaplataeniu čiastky 102 056,30 Sk (3 387,65 €) s 0,1% denným úrokom z omeškania od 8. marca 2008 do 4. apríla 2008 a s 1% denným úrokom z omeškania od 5. apríla 2008 do úplného zaplataenia.

Úroky z omeškania sú príslušenstvom pohľadávky, ktoré predstavuje sankciu, ktorú je dlžník v omeškaní zo zákona povinný zaplataiť. Ide o objektívnu zodpovednosť dlžníka,

pričom omeškanie dlžníka trvá až do doby riadneho splnenia záväzku, resp. do doby, keď záväzok zanikne iným spôsobom (napr. odstúpením od zmluvy, dohodou strán a pod.). V prípade omeškania s plnením peňažného záväzku sa mení obsah záväzku v tom zmysle, že na strane dlžníka pribudne povinnosť plniť popri peňažnom dlhu aj úroky z omeškania a na strane veriteľa pribudne oprávnenie požadovať od dlžníka popri plnení peňažného dlhu aj úroky z omeškania. Úrok z omeškania plní sčasti aj kompenzačnú funkciu, a to v tom rozsahu, v akom kompenzuje ujmu, ktorá veriteľovi vznikla v dôsledku toho, že nedostal peňažné plnenie včas. Ak si účastníci pre prípad omeškania dohodnú úrokovú sadzbu, tak v zásade platí, že dlžník je povinný platiť sankciu za omeškanie (úrok z omeškania) v dohodnutej výške, keďže pre určenie úrokov z omeškania v obchodných záväzkových vzťahoch platí zmluvná voľnosť, pretože žiadny právny predpis ich výšku neobmedzuje (výška úrokov z omeškania upravená v ust. § 3 nariadenia vlády Slovenskej republiky číslo 87/1995 Z. z. je stanovená pre občianskoprávne vzťahy). Neznamená to však, že zmluvne dohodnutá úroková sadzba pre prípad omeškania je úplne neobmedzená. Aj pre dohodu o úrokoch z omeškania platí ust. § 265 Obchodného zákonníka, podľa ktorého musí byť výkon práva v súlade so zásadami poctivého obchodného styku. Pokiaľ boli úroky z omeškania zmluvne dohodnuté vo výške, ktorá zásadám poctivého obchodného styku odporuje, nemožno právu z takejto dohody priznať ochranu. Otázka, či dohodnutá úroková sadzba je alebo nie je v súlade so zásadami poctivého obchodného styku, musí byť vždy predmetom posúdenia každého jednotlivého prípadu. Prípustnosť bude závisieť od okolností, za akých boli úroky dohodnuté, a to najmä od dôvodov, ktoré účastníkov viedli k dohode, od charakteru záväzku povinnej strany a hroziacich dôsledkoch jeho nesplnenia, od záväzkov, ktoré na seba vzala druhá zmluvná strana, ako aj od druhu, závažnosti a rozsahu ujmy, ktorá veriteľovi nesplnením peňažného dlhu vznikla.

Podľa ust. § 372p ods. 1 O. s. p. na konania, začaté pred 15. októbrom 2008, sa použijú predpisy, účinné od 15. októbra 2008, ak nie je ďalej ustanovené inak.

Podľa ust. § 172 ods. 7 O. s. p., ak sa v návrhu uplatňuje právo, ktoré je v časti v zjavnom rozpore s právnymi predpismi, súd so súhlasom navrhovateľa vydá platobný rozkaz len v tej časti, ktorej sa rozpor netýka, oznámením súhlasu sa predmetom konania stáva iba táto časť návrhu a o zvyšnej časti súd nerozhoduje. Predmetom konania zostáva tá

časť návrhu, o ktorej súd rozhodol platobným rozkazom aj po jeho vydaní, to platí aj v prípade, ak bol podaný odpor.

Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že okresný súd podmienky vydania platobného rozkazu náležite neskúmal, pretože dňa 26. novembra 2008 vydal platobný rozkaz v rozpore so zákonom, keď žalobcovi priznal zmluvne dohodnuté úroky z omeškania v neprimeranej výške, ktorá vzhľadom na všetky okolnosti uvedeného obchodno-právneho vzťahu je v rozpore so zásadou poctivého obchodného styku, a preto výkon takéhoto práva nemôže požívať právnu ochranu podľa ust. § 265 Obchodného zákonníka. Dovolací súd podľa ustanovenia § 243b ods. 2 v spojení s § 243i ods. 2 O. s. p. platobný rozkaz v napadnutej časti výroku, týkajúceho sa úrokov z omeškania, zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, keďže okresným súdom vydaný platobný rozkaz v napadnutej časti spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci podľa ust. § 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p. tak, ako to správne uviedol generálny prokurátor v mimoriadnom dovolaní.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 12. mája 2010

JUDr. Beata Miničová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Hana Segečová